

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 OSLO

Deres ref.: 201203163
201204594
201203914
201203163
Vår ref.: 11224253

Dato: 01.10.2012

Svar på høringer av forslag til forskriftsendringer

Det vises til NVEs brev av 29. juni 2012 der endringer i følgende forskrifter sendes på høring:

- Endring i forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet
- Forslag til ny forskrift om energitredninger
- Endring i forskrift om systemansvar
- Endring i energilovsforskriften

BKK Nett gir i dette brevet våre synspunkter på alle forslagene samlet.

Innledningsvis vil BKK Nett påpeke at utviklingen i NVEs forskrifter den senere tid synes å gå retning stadig større grad av detaljerte krav og reguleringer. Dette sammen med at samme forhold tidvis også reguleres i flere forskrifter gjør det krevende for oss som nettselskap, som har til hensikt å overholde lovverket, å holde oversikt og klare å etterleve alle pålegg og reguleringer. BKK Nett vil derfor oppfordre NVE i sitt videre arbeid med utvikling av forskriftene å søke å koordinere disse på en slik måte at samme forhold ikke reguleres flere steder.

Videre medfører de stadig mer omfattende krav til registrering og rapportering økte administrative kostnader. NVE begrunner forskriftsendringene med økt forsyningssikkerhet, men etter BKK Nett sin mening er ikke økte ressurser på registrering og rapportering, og utvikling av datasystemer et egnet virkemiddel for å øke forsyningssikkerheten. Etter vår vurdering økes forsyningssikkerheten best ved å legge til rette for en samfunnsmessig rasjonell utbygging av kraftsystemet.

Under kommenteres endringene i de enkelte forskriftene nærmere.

Endring i forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet

NVEs forslag til endring i forskrift om leveringskvalitet innebærer bl.a. nye plikter for registrering og rapportering av leveringspålitelighet og spenningskvalitet.

§ 2A-1 Registrering og rapportering av leveringspålitelighet

Definisjon av rapporteringspunkt i § 1-4 nytt punkt 31 utvides til å omfatte alle tilknytningspunkt med levering direkte til sluttbruker. Det innebærer at plikten til å registrere og rapportere avbrudd i alle rapporteringspunkt utvides til også å omfatte feil i lavspenningsnett. BKK Nett vil i denne sammenheng

understreke at det er viktig at det gis tilstrekkelig med tid for programvareleverandør til å gjøre de nødvendige endringer, før måling og rapportering etter nye krav kan starte.

BKK Nett har i dag ikke et tilfredsstillende system for registrering av driftsforstyrrelser eller planlagte utkoblinger i lavspenningsnettet, og det må ressurser til for å etablert dette. Det er av erfaring tidkrevende å innarbeide gode rutiner for registrering og vi ser at det kan være krevende å oppnå rutiner som gir pålitelig registrering fra 1.1.2014. Særlig er registrering av tidspunkt for ut- og innkobling utfordrende. Ved innføring av AMS vil en imidlertid få sikrere nøyaktig på ut- og innkoblingstidspunkt. Det vil også bidra til at statistikkgrunnlaget blir mindre mangelfullt. Etter BKK Nett sin vurdering ville det derfor være hensiktsmessig å vente til nærmere 2017 med innføring av et slikt krav.

NVE skriver videre at de foreløpig ikke foreslår at hendelser i lavspenningsnettet skal inkluderes i KILE-ordningen. I denne sammenheng vil BKK Nett påpeke at dersom det blir aktuelt å utvide KILE-ordningen til også å omfatte avbrudd i lavspenningsnettet er det helt avgjørende at alt lavspenningsnett inngår i rapporteringen hos alle nettselskap. Det vil si at også nett som er etablert av andre aktører under nettselskapets områdekonsesjon (uregulerte lavspenningsnett) før 2010 må inkluderes i avbruddsrapporteringen, og en evt. senere KILE-ordning.

§ 2A-2 Registrering av spenningskvalitet

I § 2A-2 foreslås det at plikten til å registrere spenningskvalitet utvides til å omfatte flere parameter, samt at det også foreslås en ny plikt til å rapportere spenningskvalitet.

NVE har på side 23 skissert hvilke parameter som skal registreres. I siste kulepunkt heter det at overharmoniske spenninger skal registreres ved individuelle harmoniske spenninger opp til og med 40.orden. BKK Nett registrerer i dag til og med 25. harmoniske, og med den begrunnelse at harmoniske høyere enn 25.harmoniske er erfart å ligge lavt av både Sintef og bransjen. BKK Nett kan derfor ikke se at det er behov for å registrere opp til og med 40.harmoniske.

En registrering av harmoniske spenninger opp til og med 40 orden kan imidlertid enkelt gjennomføres ved å endre måleintervallet under setting i programvaren. Dersom NVE velger å sette grensen ved 40. orden vil imidlertid dette medføre en større datamengde som nettselskapene må lagre, samt en større tilsendt datamengde til NVE. BKK Nett vil også påpeke at vi ikke har hatt kundeklager på harmoniske spenninger.

§ 2A-3 Ansvarlig og berørt konsesjonær ved avbrutt effekt og ikke levert energi

NVE foreslår en utvidelse av § 2A-3 der nettselskap skal være ansvarlig konsesjonær også for hendelser forårsaket av systemansvarlig. Dette på samme måte som for hendelser forårsaket av sluttbruker eller annen tredjepart. BKK Nett mener at systemansvarlig ikke er å anse som en «annen tredjepart». Dersom systemansvarlig i sin utøvelse av systemansvaret tar beslutninger om bruk av utstyr, eksempelvis bruk og utforming av systemvern, som medfører avbrutt effekt eller ILE bør systemansvarlig være ansvarlig for dette.

§ 3-4 Kortvarige over- og underspenninger og spenningssprang

NVE foreslår at antall spenningsendringer skal telles opp i flytende 24-timers perioder og ikke per døgn. BKK Nett har ingen prinsipielle innvendinger mot denne endringen, men vil påpeke at dette medfører praktiske utfordringer.

I programvaren som benyttes (PQ View) må antall spenningssprang per i dag telles opp manuelt. I tillegg må antall overspenninger og underspenninger legges til manuelt. Parameterne er registrert på tidspunktet de inntraff, og summering av spenningsendringer gjøres således per dags dato ikke automatisk i programvaren.

For nettselskapene vil det derfor være en ressurs- og tidkrevende oppgave dersom om alle de tre parameterne skal kontrolleres og telles opp manuelt over «flytende 24-timers perioder». På Brukermøte i spenningskvalitet som ble avholdt i september ble det også tatt opp at det vil være en krevende

omprogrammering for leverandørene å legge til rette for opptelling i flytende 24-timeres perioder. BKK Nett anbefaler derfor at NVE viderefører telling «pr døgn», og at de heller jobber for å få programvareleverandørene til å presentere spenningsendringer per døgn automatisk. Det vises til at kunden uansett har mulighet til å klage på antall spenningssprang/overspenning/underspenning som er under kravet i forskriften dersom dette oppleves som en mangel.

§ 3-6 Flimmer

I § 3-6 foreslås det at kravet til korttidsintensitet av flimmer endres fra gjeldende 95 % av uken til 100 % av tiden. NVE foreslår at det i stedet for begrensningen i denne bestemmelsen innføres et nytt annet ledd som unntar flimmerintensitet som skyldes kortslutninger, innkobling av transformatorer og gjeninnkobling etter feil.

Etter BKK Netts erfaring fra lavspent-målinger vil nivået på korttidsflimmer(P_{st}) bli overskredet dersom tidsintervallet endres fra 95 % av uken til 100 % av tiden. NVEs forslag om unntak for enkelte typer hendelser vil derfor medføre at nettselskapet må ha en manuell gjennomgang for å identifisere de hendelsene som omfattes av unntaket. BKK Nett kan derfor ikke se at det er hensiktsmessig å gjennomføre en slik innstramming av kravet, da virkningen kun vil være at nettselskapet påføres merarbeid.

Når det gjelder unntaksbestemmelsen i annet ledd mener BKK Nett også at det er viktig at verdiene som registreres er så reelle som mulig. Med det mener vi at spenningskvalitetsparameterne som er registrert også må oppleves av kunden/nettet, og at det ikke bare er instrumentet som opplever det. Det optimale vil være at 1 hendelse gir 1 avvik i leveringskvalitet, nemlig den som oppleves av kunden/nettet. Det vil derfor være en fordel å foreta flagging av hendelser i iht. allerede eksisterende standarder (IEC 61000-4-30).

Forslag til ny forskrift om energiutredninger

I Nettmeldingen (St.meld. nr.12 (2011-2012)) ble det skissert endringer i ordningen med kraftsystemutredninger. Forslaget til ny forskrift om energiutredninger er basert på disse føringene, og medfører nye materielle bestemmelser når det gjelder kraftsystemutredningen. Bestemmelsene som gjelder de lokale energiutredningene er materielt uendret. BKK Nett konstaterer at en rekke av de forhold som tidligere var angitt i veileder for kraftsystemutredninger nå fastsettes i forskrift. Ny forskrift om energiutredninger blir således også en forskrift med stor grad av detaljregulering.

§ 8 Utredningsansvarliges oppgaver - regionalnett

BKK Nett er positive til at oppdateringsfrekvensen for kraftsystemutredningen endres fra årlig til hvert annet år. Det bør også legges opp til kraftsystemutredninger for regionalnett og kraftsystemutredningen for sentralnettet ikke oppdateres samme år. På denne måten kan man få en bedre utbytte av utredningene som er gjort fra henholdsvis overliggende og underliggende nett.

§ 9 Varsel om oppstart av utredningsarbeidet og § 10 Regionale kraftsystemmøter

BKK Nett merker seg at NVE legger opp til detaljregulering både når det gjelder hvem som skal delta i utredningsprosessen, når møter skal avholdes, møtets innhold og hvor mange møter som skal avholdes. BKK Nett mener dette er en unødvendig detaljert regulering av utredningsansvarlig konsesjonær.

Forskriften stiller detaljerte krav til utredningsansvarlig. BKK Nett mener at forskriften også burde tydeliggjøre kravene til hva andre involverte konsesjonærer skal bidra i arbeidet med kraftsystemutredningen.

§ 13 Grunnlagsrapporten - regionalnettet

I § 13 angis en rekke punkter som er krav til innhold i grunnlagsrapporten. Når det gjelder kravene til lastflytanalyser i § 13 andre ledd, siste punktum og § 13 siste ledd mener BKK Nett at kravet ikke er hensiktsmessig utformet. Det vises til at det i beskrivelse av bakgrunn for forslaget på side 19 tredje kulepunkt står følgende:

«Lastflytanalyser skal presenteres som et oversiktlig lastflytskjema som gir et klart bilde av lastflyten i området. Utnyttelsesgrad for ledninger og transformatorer skal oppgis og resultatene skal kommenteres. Informasjon som aktiv og reaktiv effektflyt, spenning, last/produksjon og delingspunkter i normal drift skal fremkomme.»

BKK Nett viser til at et slikt dokumentasjonskrav er vanskelig å oppfylle for store/komplekse regionalnett. Det vises til at forskriften heller ikke stiller tilsvarende krav om dokumentasjon av lastflytberegninger i sentralnettet. Etter BKK Netts vurdering tilsier de utfordringene en har i komplekse regionalnettet, med store variasjoner i produksjon og forbruk gjennom året, at en bør ha samme krav til dokumentasjon av lastflyt som i sentralnettet.

Rent praktisk er heller ikke den grafiske visningen i lastflytberegningsverktøyet, som blant annet BKK Nett og Statnett bruker (PSS/E), tilpasset at hele nettet skal kunne plottes ut på en side med all den informasjonen som er skissert i forskriftsforslaget. Størrelsen på vårt regionalnett er en av årsakene til at et slikt plott vanskelig kan bli både lesbart og oversiktlig.

BKK Nett mener derfor at forskriften ikke bør stille absolutte krav til hvordan lastflytberegningene skal dokumenteres. Dokumentasjonen bør foregå på den måten som er mest hensiktsmessig for det enkelte nett og for de problemstillingene det enkelte nett har.

Endring i energilovforskriften

BKK Nett har ingen merknader til de foreslåtte endringer i energilovforskriften.

Endring i forskrift om systemansvar

NVEs begrunnelse for de foreslåtte endringene er å øke forsyningssikkerheten. Slik BKK Nett leser forslaget til endringer i forskrift om systemansvar er det imidlertid flere av forslagene som har lite med økt forsyningssikkerhet å gjøre.

Generelt synes BKK Nett at NVEs forslag medfører svært detaljerte reguleringer og krav på flere områder. Etter BKK Netts vurdering bør det være rom for noe fleksibilitet i både konsesjonærers og systemansvarliges agering i forhold som er regulert av forskrift om systemansvar. Behovet for fleksibilitet følger av kraftsystemets funksjon, og systemansvarets oppgave som er å holde momentan balanse til enhver tid. I akutte situasjoner bør fokus være på å holde systemet intakt, og en må derfor unngå en utvikling mot en rigid detaljregulering som kan forhindre at en lokalt kan benytte seg av de mest rasjonelle virkemidlene. BKK Nett ber derfor NVE vurdere om det er behov for så stor grad av detaljregulering i forskrift som det som her foreslås.

Under følger BKK Netts merknader til enkelte bestemmelser:

§ 7 Overføringsgrenser

Det synes uklart om forskriftsendringen i tredje ledd har som intensjon å endre måten kraftsystemet overvåkes og opereres på, eller om det er en presisering av et allerede etablert overordnet ansvar. Andre forskrifter stiller krav til anleggseiere som kan overlappes det ansvar systemansvarlig nå tillegges. Det bør derfor klargjøres i hvor stor grad anleggseiere kan fraskrive seg ansvar for skade på materiell og personell

ved overbelastning i egne anlegg. At systemansvarlig har et overordnet ansvar for belastningsforhold i kraftsystemet og at de besitter virkemidler for å utjevne ubalanser som måtte oppstå er BKK Nett enig i.

§ 12 Anstrengte driftssituasjoner og driftsforstyrrelser

I forslaget til § 12 stilles det i første ledd krav om at konsesjonær skal utarbeide og skriftlig rapportere til systemansvarlig plan for effektiv gjenoppretting av normal drift av egne anlegg, ved driftsforstyrrelser i regional- og sentralnettet og tilknyttede produksjonsenheter.

Slik denne bestemmelsen er formulert er det uklart om NVE med konsesjonær mener nettselskap eller alle med anleggskonsesjon, dvs. også produksjonsenheter. Det er derfor ikke klart om produsenter skal rapportere kraftverksopplysninger direkte til systemansvarlig, eller om det er tilknyttede netteiere som har dette rapporteringsansvaret. For å unngå uklarheter rundt dette bør det presiseres nærmere hva en her legger i begrepet konsesjonær.

BKK Nett ser det som naturlig å ha direkte dialog med kraftverkseiere og rapportere inn kraftverksopplysninger som en del av underlaget for gjenopprettingsplanene. BKK Nett mener derfor at det er nettselskapet som bør være den konsesjonær som har plikt til å rapportere planer for effektiv gjenoppretting til systemansvarlig.

Tilsvarende er det også i annet ledd der det heter at systemansvarlig skal samordne inngrep ved driftsforstyrrelser som berører flere konsesjonærer uklart om det med konsesjonærer her også er tenkt både produsenter og nettselskap. Det bør derfor her presiseres nærmere hva som er ment.

BKK Nett er enig i prinsippet om at det er viktig å ha gode planer for gjenoppretting av normal drift ved driftsforstyrrelser. Det stilles imidlertid spørsmål til om det det nødvendig å ha en så er detaljert bestemmelse som det som her er foreslått.

§ 13 Tvangsmessig utkobling

Tvangsmessig utkobling er et virkemiddel som kan benyttes for å begrense utfall i en akutt situasjon med effektknapphet. Behov for tvangsmessig utkobling av forbruk kan inntreffe som følge av hendelser på alle nettnivå, alt fra generell effektknapphet i kraftsystemet til lokale feil som medfører effektknapphet i distribusjonsnettet. I slike situasjoner kan utkobling av få enheter være tilstrekkelig til å hindre at en større del av kraftsystemet faller ut. Til dette benyttes MUF-planer.

Ved alvorlige hendelser i sentral og regionalnettet må viktigste hensyn i planverket være at kraftsystemet skal gjenvinne sin balanse så snart som mulig slik at et større sammenbrudd unngås. Et slikt effektivt reaksjonsmønster er ikke forenlig med det detaljerte planverket som ligger til grunn ved kraftrasjonering, som er planer utformet for å benyttes i situasjoner forårsaket av energiknapphet. Aktuelle lastobjekter som skal kunne benyttes ved tvangsmessig utkobling må selvsagt rangeres, men størrelse og responstid må vektlegges. Ved lokal effektknapphet vil detaljering i utkoblingsobjektene være mer sammenfallende med planverket for kraftrasjonering.

BKK Nett har godkjente planer både for MUF og for sonevis utkobling i en eventuell rasjoneringssituasjon. I en akutt situasjon der MUF benyttes er fokus på å unngå at hele systemet faller ut, og man må benytte seg av de utkoblingsmuligheter som kan bidra til dette. I en rasjoneringssituasjon er utkoblingen i mye større grad planlagt, og man har derfor i mye større grad mulighet til å legge en samfunnsmessig rasjonell vurdering til grunn for de utkoblinger som gjennomføres. Utkoblinger i akutte situasjoner tillater i mindre grad at man gjør denne type vurderinger.

Det er på bakgrunn av dette uklart hva som legges i første ledd andre punktum om at planen for tvangsmessig utkobling skal samordnes med gjeldende plan for kraftrasjonering i området. Skillet mellom tvangsmessig utkobling som følge av rasjonering og bruk av MUF-planer kommer ikke klart fram i forslaget til § 13. BKK Nett mener at § 13 må presisere slik at det kommer tydeligere fram om det er tvangsmessig utkobling som følge av energi- eller effektknapphet de enkelte bestemmelsene er ment å regulere.

NVE skriver også på side 19 blant annet at planene for utkobling utarbeidet av ulike konsesjonærer må følge en gitt struktur. BKK Nett vil til dette påpeke at de ulike nettselskapene har ulike forutsetninger og at en rigid felles rapporteringsplan kan medføre at det er vanskelig for enkelte nettselskap å foreta en god rapportering.

§ 16 Koblingsbilde

BKK Nett er enig i behovet for en god begrunnelse og dokumentasjon av de normale koblingsbilder og delingspunkt som velges i kraftsystemet. Slike koblingsbilder er etablert på alle nettnivå og i økende antall ved fallende systemspenning. Generelt har aktørene gjennom KILE-ordningen incitament til å velge rasjonelle koblingsbilder. BKK Nett ser likevel at KILE-ordningen i enkelte tilfeller ikke er tilstrekkelig når koblingsbilder skal fastsettes. Det viktigste er at gjeldende normale koblingsbilder faktisk er dokumentert og at berørte aktører har klagemulighet. BKK Nett mener derfor at paragrafen skal starte med «Systemansvarlig skal vedta de til enhver tid....».

For BKK-området er koblingsbildene definert og begrunnet i vedlegg til «Avtale om utøvelse av systemansvaret i regionalnettet». Detaljeringen i begrunnelsene velges ut fra ønskene til berørte aktører og systemansvarlig. Å stille krav til løpende risiko- og sårbarhetsanalyser og 10 års dokumentasjon synes i de fleste tilfeller unødvendig, dette bør i tilfelle forbeholdes de aller viktigste systemmessige delingspunktene i sentralnettet.

Videre er BKK Nett usikker på hva som legges i «planlagte koblinger». Knyttet til revisjoner, feil i nettet eller ekstraordinære belastningsforhold kan det i driftsfasen være nødvendig å gjøre tilpasninger av koblingsbildet. At slike løpende og kortvarige tilpasninger skal være gjenstand for vedtak stiller BKK Nett seg undrende til.

Ny § 16a Detaljiskjema

BKK Nett mener det er bra at de stilles krav om at detaljiskjema for regional- og sentralnettet kontinuerlig skal holdes oppdatert. BKK nett mener at det også bør imidlertid tilføyes en bestemmelse om at detaljiskjema på forespørsel skal utleveres til konsesjonær.

§ 17 Samordning av driftsstanser

Driftsstanser i nettet kan medføre ulemper for andre aktører, hensikten med revisjonskoordinering er derfor å minimalisere de totale samfunnsmessige ulempene. BKK Nett mener at det for å minimere de ulempene samfunnet påføres er viktig å ha en viss fleksibilitet i koordineringen av driftsstanser, og at det forslaget som NVE her legger fram er for rigid og detaljert. Etter vår vurdering fungerer samordningen av driftsstanser på en god måte i dag, og vi ser ikke behovet for en slik innstramning av forskriften som de NVE her legger opp til.

BKK Nett er enig at god planlegging skal lønne seg. BKK Nett ser det heller ikke som urimelig at systemansvarlig og aktørene kan holdes økonomisk ansvarlig ved dårlig planlegging. Vår erfaring er at det er en god og utstrakt bruk av dialog og samarbeid mellom aktørene og systemansvarlig som gir de store gevinstene. Økonomiske sanksjoner slik som skissert i femte ledd bør derfor kun benyttes kun i spesielle tilfeller. BKK Nett kan heller ikke se at ikke gjeldende fjerde ledd andre punktum som sier at merkostnader ved omprioriteringer skal betales av den som initierte omprioriteringen er tilstrekkelig. Forslaget til nytt femte ledd er etter vår vurdering unødig detaljert.

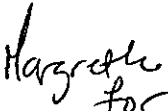
§ 21 Systemvern

I tredje ledd heter det blant annet «Når systemvern innebærer utkobling av produksjon eller forbruk, skal også kostnader for utkoblingsobjektene som følge av aktivering og utløsning av vern inngå.». Her bør det istedenfor forbruk benyttes begrepet sluttbruker tilknyttet regional- og sentralnett, jf. beskrivelse av bakgrunn for endringen i punkt 3.5.1. BKK Nett er for øvrig enig i prinsippet om at det er systemansvarlig som skal dekke kostnadene for utkoblingsobjekt i regional- og sentralnettet.

BKK Nett vil også avslutningsvis påpeke at vi synes NVE i forslaget til endring i forskrift om systemansvar går lenger i detaljregulering av enkelte forhold enn hva vi kan se at det er behov.

Vennlig hilsen
BKK NETT AS

for
Thor André Berg
adm. direktør

 Skår
for
Jens Skår
divisjonssjef